

**LÄNSI-SUOMEN
YMPÄRISTÖLUPAVIRASTO**

Helsinki

LUPAPÄÄTÖS

**Nro 129/2009/4
Dnro LSY-2007-Y-232
Annettu julkipanon jälkeen
23.12.2009**

ASIA Ryötön vesivoimalaitoksen uuden koneaseman rakentaminen ja voimalaitoskanavan perkaaminen, Ähtäri

LUVAN HAKIJA Koskienergia Oy

HAKEMUS Koskienergia Oy on 24.8.2007 ympäristölupavirastoon toimittamassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa rakentaa nykyiseen Ryötön vesivoimalaitokseen uusi koneistoyksikkö nykyisen koneasemarakennuksen viereen, varustaa yksi tulva-aukko koneellisella luukulla ja perata laitoksen alakanavaa noin 250 metrin matkalla.

SUUNNITELMA

Hankealue Ryötön vesivoimalaitos sijaitsee Inhanjoessa Ähtärin kaupungin Ouluveden kylässä tilalla Ryötönkoski RN:o 5:43. Laitos on rakennettu Inhanjoen luonnonuomasta kaivettuun oikaisu-uomaan. Luonnonuomassa, oikaisu-uoman haarautumiskohdasta noin 150 metriä alavirtaan, sijaitsee Ryötön säännöstelypato. Hakija omistaa voimalaitoksen, säännöstelypadon sekä Ryötönkosken tilan, johon kuuluvat kaikki ranta-alueet alapuolisesta Ouluvedestä padotusalueen yläpuolella olevalle koskelle saakka. Vesialue kuuluu Ouluveden isojakokunnalle.

Vesistötiedot

Vesistön yleiskuvaus Alue kuuluu Kokemäenjoen vesistön Ähtärin ja Pihlajaveden reitin pohjoisosassa sijaitsevaan Ähtärinjärven vesistöalueeseen 35.43. Inhanjoki laskee Ähtärinjärven ja Välliveden kanssa samassa tasossa olevasta Hankavedestä Inhan säännöstelypadon ja edelleen Ryötön vesivoimalaitoksen ja säännöstelypadon kautta Ouluveeteen. Hankaveden ja Ouluveden välinen kokonaisputous on noin 14 metriä. Ouluvedestä vedet purkautuvat hakijan omistaman Vääräkosken vesivoimalaitoksen ja säännöstelypadon kautta Peränteeseen. Peränteestä vedet laskevat Killinkosken ja Soininkosken voimalaitosten kautta Toisveteen ja Iso-Tarjanneveeteen. Ryötön voimalaitoksen kohdalla valuma-alueen pinta-ala on 870 km² ja järvisyys 10,7 %.

Virtaamat

Inhanjoen virtaamaan vaikuttaa Killin Voima Oy:n omistama Inhan säännöstelypato, jolla säännöstellään Ähtärinjärveä, Välivettä ja Hankavettä. Säännöstely perustuu Länsi-Suomen vesioikeuden 13.2.1976 antamaan päätökseen nro 9/1976, jota korkein hallinto-oikeus on 14.4.1977 antamallaan päätöksellä osittain muuttanut. Juoksutuksesta on määrätty, ettei se kevättulvan alusta heinäkuun loppuun saa ylittää $40 \text{ m}^3/\text{s}$ eikä muulloin $30 \text{ m}^3/\text{s}$. Juoksutuksen vuorokausikeskiarvon on aina oltava vähintään $1 \text{ m}^3/\text{s}$.

Inhan pato sijaitsee noin kaksi kilometriä Ryötön voimalaitokselta ylävirtaan. Patojen väliselle jokiosuudelle ei laske vesiä, joten Inhan padon virtaamatietoja voidaan sellaisenaan pitää Ryötön tulovirtaamina. Vuosijaksolla 1983–1995 virtaaman tunnusluvut Inhan padolla ovat olleet:

Alivirtaama NQ	$0,6 \text{ m}^3/\text{s}$
Keskialivirtaama MNQ	$1,8 \text{ m}^3/\text{s}$
Keskivirtaama MQ	$8,7 \text{ m}^3/\text{s}$
Keskiylivirtaama MHQ	$29 \text{ m}^3/\text{s}$
Ylivirtaama HQ	$40 \text{ m}^3/\text{s}$

Yläpuolisten järvien säännöstelyn vuoksi Ryötön voimalaitoksen talviajan virtaamien osuus on suhteellisen suuri.

Vedenkorkeudet

Inhanjoen vedenkorkeudet riippuvat Inhan säännöstelypadon juoksutuksesta. Ryötön voimalaitoksen padotuskorkeus on hakemuksen mukaan $N_{60+} 147,90 \text{ m}$. Padotus ulottuu noin 650 m Ryötön säännöstelypadolta ylävirtaan sijaitsevan kosken alapuolelle.

Ouluveden säännöstely määrää Ryötön voimalaitoksen alavedenkorkeuden. Säännöstely tapahtuu hakijan omistamalla Vääräkosken voimalaitoksella ja säännöstelypadolla ja se perustuu Länsi-Suomen vesioikeuden 11.10.1989 antamaan lupapäätökseen nro 70/1989/1 sekä Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 10.11.2004 antamaan lupapäätökseen 98/2004/4. Päätösten mukaan Ouluveden vedenkorkeus ei saa alittaa Ouluveden asteikolla korkeutta $N_{60+} 139,55 \text{ m}$ eikä ylittää Vääräkosken voimalaitoksen säännöstelypadon asteikolla korkeutta $N_{60+} 139,65 \text{ m}$.

Vedenlaatu ja eliöstö

Soisesta valuma-alueesta johtuen Ähtärin reitin vedet ovat runsashumuksisia ja happamia. Veden fosforipitoisuuden perusteella Hankavettä voidaan pitää selvästi rehevöityneenä. Inhanjoen vedenlaatuun vaikuttaa myös teollisuuden pistekuormitus.

Inhanjoen yleisimpiä kalalajeja ovat hauki, ahven ja särki sekä lahna ja siika. Rapukanta on viime vuosina elpynyt. Kalankulku Hankaveden ja Ouluveden välillä on estynyt Inhanjoen pato- ja myllyrakenteiden vuoksi.

Vesistön käyttö

Vesivoima	<p>Hankkeessa käyttöön otettava vesivoima on ollut käytössä jo nykyisellä voimalaitoksella. Voimalaitoksen rakentaminen perustuu Vaasan läänin kuvernöörin 26.5.1898 antamaan päätökseen. Voimalaitoksen patoamisedot on annettu Vaasan läänin maaherran päätöksellä 9.9.1925 ja vahvistettu Vaasan lääninhallituksen 8.11.1954 antamalla päätöksellä.</p> <p>Nykyinen vesivoimalaitos on lähes 70 vuotta vanha. Sen putouskorkeus on noin seitsemän metriä ja siinä on kaksi turpiinia, joiden rakennusvirtaama on yhteensä noin 9 m³/s. Koneistojen teho on yhteensä noin 460 kW.</p> <p>Ryötön alapuolisessa vesistössä Ähtärin reitillä ovat Vääräkosken, Killinkosken ja Soininkosken vesivoimalaitokset.</p>
Kalastus	<p>Alueella kalastetaan kotitarpeiksi ja virkistykseksi. Pyyntiin käytetään pääasiassa katiskoja ja verkkoja.</p>
Muu vesistön käyttö	<p>Ryötön voimalaitoksen ylä- ja alapuolisten järvien vesiliikenne on paikallista pienveneilyä. Ryötön voimalaitoksen ja säännöstelypadon ohittavaa vesiliikennettä ei ole. Inhanjokea ei käytetä uittoon.</p> <p>Inhanjoen yli kulkee viisi maantiesiltaa, joista yksi sijaitsee Ryötön voimalaitoksen alapuolella ja neljä laitoksen tulokanavan ja Inhan säännöstelypadon välisellä jokiosuudella. Inhanjoessa on Inhan tehtaiden käytöstä poistettuja voimalaitospatorakenteita noin kilometrin päässä Ryötön padolta ylävirtaan. Joessa ei ole muita rantarakenteita tai laitteita eikä sen varrella ole ranta-asutusta.</p>

Selostus rakennettavasta voimalaitoksesta

Voimalaitoksen rakenteet

Ryötön nykyinen voimalaitos on osittain huonokuntoinen ja siinä on nykyajan vaatimuksiin nähden vanhentuneet koneistot. Vanhat koneistot on tarkoitus korvata uudella koneistoyksiköllä, jonka rakennusvirtaama on noin 15 m³/s. Uusi koneisto sijoitetaan nykyisen tulokanavan jatkeeksi.

Vesi johdetaan uudelle koneistolle nykyisen betoni- ja kivirakenteisen tulokanavan kautta. Tulokanavan nielurakenteen edessä oleva harva välppä kunnostetaan ja välppän eteen rakennetaan sulkumahdollisuus. Tulokanavan pohjan leveys on noin 8 m ja pohjan korkeus N₆₀+ 145,20 m.

Uuden koneistoyksikön tuloaukkoon asennetaan välppä. Vanha koneasemarakennus kunnostetaan, ja sinne sijoitetaan uuden koneiston edellyttämät kojeistot.

Ryötön säännöstelypadon yhteen tulva-aukkoon asennetaan lämmitettävä koneellinen luukku. Muut säännöstelypadon aukot sulkelaitteineen säilytetään ennallaan. Uusittavan luukkuaukon leveys on 4,1 m ja kynnyshöheus N_{60+} 146,35 m. Padotuskorkeudella N_{60+} 147,90 m luukkuaukko purkaa noin $13 \text{ m}^3/\text{s}$.

Virtaushäviöiden pienentämiseksi nykyistä alakanavaa perataan noin 250 metrin matkalla. Alakanava perataan 4,5 m:n leveydeltä tasoon N_{60+} 137,00 m. Luiskien kaltevuus on 1:2.

Veden padotus ja juoksutus

Ryötön voimalaitoksen suunniteltu padotuskorkeus on N_{60+} 147,90 m. Padotus ulottuu noin 650 m Ryötön säännöstelypadolta ylävirtaan. Voimalaitoksen alavedenkorkeus noudattaa Ouluveden säännösteltyjä korkeuksia.

Rakennusvirtaama kasvaa noin $9 \text{ m}^3/\text{s}$:stä noin $15 \text{ m}^3/\text{s}$:iin

Töiden toteuttaminen Koneaseman rakennustyöt tehdään kuivatyönä tulokanavan yläpuolelle rakennetun maarakenteisen työpadon suojassa. Koneaseman maankaivutyöt sekä alakanavan perkaus tehdään alakanavan ja Ouluveden yhtymäkohtaan tehtävän maarakenteisen työpadon suojassa. Työnaikainen ohijuoksutus tapahtuu nykyisen Ryötön säännöstelypadon kautta.

Hakija omistaa voimalaitoksen tulo- ja alakanavan varsilla sekä säännöstelypatoalueella sijaitsevat maa-alueet. Kaikki uuden koneistoyksikön rakentamiseen liittyvät työt tehdään hakijan omistamilla alueilla.

Alakanavan perkauksessa syntyy massoja noin $4\,900 \text{ m}^3$. Massat läjitetään alakanavan varrelle hakijan omistamalle maalle.

Hankkeesta saatava hyöty

Ryötön voimalaitoksen kokonaisteho on laskettu 7,0 m:n putouskorkeudella. Tehoksi on saatu $8,2 \times 15 \text{ m}^3/\text{s} \times 7,0 \text{ m} = 860 \text{ kW}$. Vuotuiseksi energiantuotannoksi on arvioitu keskimäärin 4 140 MWh. Energian hinnalla 25 euroa/MWh on vuosituotoksi saatu 103 500 euroa ja vesilain mukaisesti pääomitetuksi hankkeen kokonaishyödyksi 2,07 miljoonaa euroa.

Hankkeen vaikutukset

Vedenkorkeudet ja virtaamat

Hanke ei muuta Ryötön voimalaitoksen ylä- ja alapuolisia vallitsevia vedenkorkeuksia. Nykyisen voimalaitoksen padotuskorkeus on ollut vuosikymmeniä vuonna 1954 lääninhallituksen päätöksessä mainittua padotuskorkeutta ylempänä. Voimalaitoksen omistaja on kuitenkin omistanut käytössä olleen vesivoiman.

Voimalaitoksen koneistoja käytetään tulovirtaaman puitteissa, eikä padotuskorkeus nykyiseen vallitsevaan tilanteeseen nähden muutu. Inhanjoen vedenkorkeudet ja virtaamat määräytyvät Hankaveden luusuassa olevan Inhan säännöstelypadon juoksutuksen mukaan.

Ryötön vesivoimalaitoksen rakennusvirtaaman kasvaessa virtaaman pysyvyys Ryötön säännöstelypadon alapuolisessa luonnonuomassa muuttuu. Nykyisin juoksutusta ei ole keskimäärin 263 vuorokautena vuodessa. Rakennusvirtaaman kasvu pidentää kuivaa jaksoa noin 66 vuorokautta vuodessa.

Veden laatu

Koneaseman ja nielurakenteen rakennustyöt sekä alakanavan perkaus tehdään kuivatyönä työpatojen suojissa. Työpadot voidaan rakentaa ja purkaa seisovassa vedessä. Siitä aiheutuu vähäistä, paikallista veden samentumista, joka ajoittuu työpatojen rakentamisen ja purkamisen aikaiselle lyhyelle ajalle. Hankkeella ei ole pysyvää vaikutusta vedenlaatuun.

Kalatalous

Hanke ei muuta kalastusoloja tai kalaston elinolosuhteita.

Vesistön käyttö

Hankkeella on vaikutusta Ryötön säännöstelypadon ja Ouluveden välisen luonnonuoman virtaamiin. Alueella ei ole merkittävää virkistyskäyttö- tai muuta arvoa johtuen mm. siitä, että pato on nykyisinkin pitkiä aikoja täysin suljettuna.

Hankkeella ei muuteta nykyisiä vallitsevia voimalaitoksen ala- ja yläpuolisia vedenkorkeuksia, eikä se vaikuta vesistön muuhun käyttöön tai vesistöissä ja sen rannalla oleviin rakenteisiin.

Vahingot ja haitat

Hankkeesta ei aiheudu korvattavaa vahinkoa tai haittaa.

Voimalaitoksessa käytettävä vesivoima

Uudella Ryötönkosken voimalaitoksella käytettävä vesivoima on jo käytössä nykyisellä voimalaitoksella. Rakentamisen yhteydessä ei oteta käyttöön uutta vesivoimaa. Voimalaitoksen padotus ulottuu noin 650 m padolta ylävirtaan sijaitsevan kosken alapuolelle, jossa keskimääräinen vedenkorkeus on ollut N_{60+} 147,90 m. Alavedenkorkeus noudattaa Ouluveden säännösteltyjä korkeuksia keskivedenkorkeuden ollessa N_{60+} 139,88 m. Joen keskivirtaama Ryötön kohdalla on $8,7 \text{ m}^3/\text{s}$. Käyttöön otettava vesivoima on siten $8,2 \times 8,7 \times (147,90 - 139,88) = 572,1 \text{ kW}$.

Hakija omistaa tilan Ryötönkoski RN:o 5:43, johon kuuluu hakemuksen liitteenä olevan Ryötönkosken vesivoimaa koskevan kiinteistömäärityksen pöytäkirjan mukaan Inhanjoen vesivoima Ouluveden isojakokunnan yhteisellä vesialueella RN:o 876:1 alkaen maantien 6215 länsireunasta ja päättyen Ouluveteen. Hakija omistaa kaiken uudessa voimalaitoksessa käytettävän vesivoiman.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Ympäristölupavirasto on vesilain 16 luvun 6, 7 ja 8 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta ympäristölupavirastossa ja Ähtärin kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten ja vaatimusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta 1.11.–3.12.2007 välisenä aikana.

MUISTUTUKSET, VAATIMUKSET JA MIELIPITEET

1) Länsi-Suomen ympäristökeskus on todennut, että työn toteutamisessa tulee käyttää ympäristön kannalta vähiten haittoja aiheuttavia työmenetelmiä, ja erityisesti veden tarpeetonta sementumista tulee välttää. Töiden aloittamisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus Länsi-Suomen ympäristökeskukselle ja Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin etukäteen. Hakijan on esitettävä Länsi-Suomen ympäristökeskuksen ympäristönsuojeluosastolle vedenlaadun tarkkailusuunnitelma hyväksyttäväksi vähintään neljä viikkoa ennen töiden aloittamista. Myös töiden lopettamisesta on ilmoitettava kirjallisesti.

2) Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus on todennut, että Ähtärinjärven, Väliveden ja Hankaveden kalakanta on monipuolinen ja alueella esiintyy ainakin ahventa, haukea, kuhaa, siikaa, särkeä, säynettä, salakkaa, ruutanaa, kuoretta, muikkua, kiiskeä, lahnaa ja nahkiaista sekä vaihtelevalla menestyksellä myös rapua. Ähtärinjärveen istutetaan taimenta. Ouluvedessä esiintyy ainakin ahventa, haukea, madetta, särkeä, kiiskeä, lahnaa ja pasuria. Lisäksi sinne on istutettu siikaa ja kuhaa.

Työvoima- ja elinkeinokeskus on katsonut, että hankkeelle voidaan myöntää lupa, jos luvansaaaja velvoitetaan rakentamaan kalatie, jos voimalaitoksen kautta juoksutettava vesimäärä rajoitetaan 12 m³/s:iin ja jos perkaus- ja rakennustoimenpiteiden kalataloudellisia vaikutuksia tarkkaillaan Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen hyväksymällä tavalla. Kalatien, joka mahdollistaa kalannousun voimalaitosalueen ohi, on oltava valmis neljän vuoden kuluttua lupapäätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Siihen on johdettava vettä vuosittain huhtikuun alusta marraskuun loppuun vähintään 1 m³/s. Laitokselta ohijuoksutettava vesimäärä on johdettava kalatien kautta tai sen alkuun.

Kalatie vähentää riittävässä määrin hankkeesta kalataloudelle aiheutuvaa haittaa. Jos kalannousu myös alemman Vääräkosken voimalaitoksen ja ylemmän Inhan padon ohi tulevaisuudessa olisi mahdollista, avautuisi vaellusreitti Peränteestä Ähtärinjärven latvoille saakka, missä olisi edellytyksiä esimerkiksi taimenen poikastuotannolle.

HAKIJAN SELITYS

Hakija on todennut 1) **Länsi-Suomen ympäristökeskuksen** lausunnosta, että kaikki työt pieniä työpatoja lukuun ottamatta tullaan tekemään kuivatyönä, jolloin töiden vaikutus ympäristöön jää mahdollisimman vähäiseksi. Ainoastaan maarakenteisten, massamääril-

tään pienten työpatojen rakentamisen ja purkamisen aikana esiintyy lyhytaikaista ja paikallista veden samentumista. Työpadot voidaan tehdä seisovaan veteen, jolloin veden samentuminen ei leviä laajalle alueelle. Hakija hyväksyy vaatimuksen vedenlaadun tarkkailusuunnitelmasta.

Hakija on todennut, että 2) **Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen** vaatimukselle kalatiestä ei ole, eikä lausunnossakaan ole esitetty, mitään todellisia perusteita. Ryötön voimalaitoksen alapuolella sijaitsevassa Vääräkosken voimalaitoksessa ei ole kalatietä, eikä sen rakentamiseen katsottu olevan perusteita voimalaitoksen uudelleen rakentamisen yhteydessä vuonna 2004. Länsi-Suomen ympäristölupavirasto myönsi hankkeelle luvan 10.12.2004 päätöksellään 98/2004/4. Myöskään Vääräkosken alapuolisissa Killinkosken ja Soininkosken voimalaitoksissa ei ole kalateitä. Ryötön voimalaitoksesta noin 2 km ylävirtaan kalannousun estää Inhan tehtaiden vanha pato. Siitä noin kilometrin ylävirtaan sijaitsee Inhan säännöstelypato, jossa ei myöskään ole kalatietä. Kalatien rakentamisesta Ryötön patoon ei ole mitään hyötyä, koska vesistössä ei ole sitä käyttävää vaelluskalakantaa, ja kalannousu estyy myös seuraavalla, jo kahden kilometrin päässä sijaitsevalla padolla.

Myöskään työnaikaisten kalatalousvaikutusten tarkkailu ei ole tarpeen, sillä Ryötön voimalaitoksen uusimisen vaikutukset rajoittuvat hyvin pienelle voimalaitoksen ylä- ja alapuoliselle alueelle, jolla ei ole kalataloudellista merkitystä.

Vaatimusta voimalaitoksen rakennusvirtaaman pienentämisestä 12 m³/s:iin ei ole perusteltu mitenkään. Suunniteltu 15 m³/s:n rakennusvirtaama perustuu tarkkoihin kannattavuusselvityksiin sekä Ryötön voimalaitoksen yhteiskäyttöön Vääräkosken voimalaitoksen kanssa. Rakennusvirtaaman pienentäminen vaikeuttaisi voimalaitosten yhteiskäyttöä ja pienentäisi Ryötön voimalaitoksen tuotantoa vuosittain noin 181 MWh. Menetetyn energian arvo laskettuna yksikköhinnalla 49,20 €/MWh ja vesilain mukaisesti pääomitettuna olisi 178 104 euroa, mitä ei voida pitää vähäisenä. Pienempi rakennusvirtaama lisäisi juokсутusta luonnonuomaan, mutta sillä ei olisi mitään merkittävää vaikutusta vesistöön. Luonnonuoma on mukautunut pitkään kuiviin jaksoihin jo vuosikymmenten ajan, sillä suurimpana osana vuodesta sinne ei juokсутeta lainkaan vettä.

HAKEMUKSEN TÄYDENNYKSET JA HAKEMUKSEN TÄSMENNYS

Hakija on 30.5.2008 ympäristölupavirastolle toimittamassaan kirjelmässä täsmentänyt hakemustaan. Vaasan lääninhallituksen Ryötönkosken patoa koskevassa 8.11.1954 annetussa päätöksessä todetaan Ryötön padotuskorkeudeksi hankkeen tasossa + 106,25 m. Helmikuussa 2008 suoritetuissa tarkistusmittauksissa todettiin, että vuoden 1923 vertailukiintopisteen ilmoitettu korkeus + 107,70 m vastaa korkeutta N₆₀+ 148,29 m, joten padotuskorkeus vastaa korkeutta N₆₀+ 146,84 m.

Voimalaitoksen rakennussuunnitelmassa lähdettiin siitä, ettei vallitsevia, luvan mukaisia vedenkorkeuksia muuteta. Padotuskorkeudeksi oli siten määritetty taso N_{60+} 147,90 m, mikä oli patorakenteista mitattu ylin vedenkorkeus. Vedenpintaa on hakijan mukaan pidetty vuosikymmeniä lääninhallituksen päätöksessä määrättyä padotuskorkeutta ylempänä.

Kirjelmän liitteenä on Ouluveden Isojakokunnan 13.5.2008 päivätty lausunto, jonka mukaan isojakokunta katsoo, että Koskienergia Oy omistaa vesivoiman Inhanjoessa Ouluveden Isojakokunnan rajalle, maantien 17233 Inhanjoen ylittävän sillan länsireunaan saakka. Kiinteistömäärityksessä TNro 1999-659016 omistusrajaksi oli ilmoitettu virheellisesti maantien 6215 länsiraja. Isojakokunta on katsonut, että Koskienergia Oy:n hanke Ryötön voimalaitoksen uusimiseksi ei loukkaa sen oikeuksia.

Hakija on lisäksi toimittanut ympäristölupavirastolle selvityksen Länsi-Suomen ympäristökeskuksen 28.3.2008 suorittamasta Inhanjoen vedenkorkeuksien mittauksista. Selvityksen mukaan vedenkorkeus maantien 6215 sillalla oli N_{60+} 147,49 m ja maantien 17233 sillalla N_{60+} 147,59 m. Vedenkorkeus määräytyy noin 1 km sillan alapuolella olevan kosken purkautumiskyvyn mukaan ja on likipitään sama kuin kosken niskalla.

Kun hakijan tarkoituksena ei ole ottaa käyttöön toiselle kuuluvaa vesivoimaa, hakija on muuttanut hakemustaan siten, että padotuskorkeus tulisi olemaan N_{60+} 147,59 m.

Hakija on 7.12.2009 toimittanut ympäristölupavirastolle kopion kaupakirjasta, jolla se on ostanut Killin Voima Oy:ltä sen omistamasta Ähtärin kaupungin Hankaveden kylässä olevassa Hankaveden ja kylänrajan välisessä Inhanjoessa olevasta vesivoimasta sen noin 0,30 metrin osuuden, joka käytännössä on jo ollut hakijan omistaman Ryötön vesivoimalaitoksen käytössä eli tasolle N_{60+} 147,60 m saakka.

Hakija on 16.12.2009 toimittanut ympäristölupavirastolle kopion lainvoiman saaneen virheen oikaisemiseksi toimitetun kiinteistömäärityksen pöytäkirjasta, jonka mukaan tilan Ryötönkoski RN:o 5:43 vesivoiman ulottuvuuden itäraja siirretään Ouluveden osakaskunnan yhteisen vesialueen ja Hankaveden osakaskunnan yhteisen vesialueen rajaan. Tilaan Ryötönkoski RN:o 5:43 kuuluu siten Inhanjoen vesivoima Ouluveden Isojakokunnan yhteisellä vesialueella RN:o 876:1 alkaen Isojakokunnan ja Hankaveden osakaskunnan väliseltä rajalta ja päättyen Ouluveteen. Hakija omistaa näin ollen kaiken voimalaitoksessa käytettävän vesivoiman.

MERKINTÄ

Länsi-Suomen ympäristökeskus on ympäristölupaviraston pyynnöstä toimittanut ympäristölupavirastolle kopiot Ryötön voimalaitosta ja säännöstelypatoa koskevista vesioikeudellisista lupapäätöksistä. Asiakirjoista käy ilmi seuraavaa.

Waasan Läänin Kuvernöörin Virasto on 26.5.1898 antamallaan päätöksellä myöntänyt luvan vesivoimaa käyttävän puuhiomon rakentamiseen Ryötönkoskeen.

Vaasan Läänin Kuvernöörin Virasto on 30.12.1905 antamallaan päätöksellä myöntänyt Ryötön Paperitehdas Oy:lle luvan rakentaa valtaväylään (luonnonuomaan) väliaikainen pato, jonka vertaileva korkeus on 106,25 m.

Vaasan läänin Maaherra on 9.9.1925 oikeuttanut Ryötön Paperitehdas Oy:n säilyttämään tehtaansa ja patonsa Inhanjoen Ryötönkoskessa. Päätöksen mukaan vesipinta padolla saadaan pitää vertailevassa korkeudessa + 106,25 m. Tulvan aikana patoaukot on pidettävä kokonaan auki niin kauan kuin vedenkorkeus on vertailevaa korkeutta ylempänä.

Vaasan lääninhallitus on 8.11.1954 antamallaan päätöksellä N:o F1979 oikeuttanut G.A.Lönnqvistin perill. nimisen avoimen yhtiön pitämään Ryötönkoskessa kiinteätä patoa päätöksessä sanotuin ehdoin. Ryötönkosken voimalaitoksen padotuskorkeus on sanotulla päätöksellä vahvistettu samaksi kuin Maaherran 9.9.1925 antamassa päätöksessä. Padon mitat on määrätty lääninhallituksen päätöksen lupaehdossa 1, joka kuuluu seuraavasti:

1. Ryötön voimalaitoksen padossa tulee olla 7,0 m leveä aukko kynnyksikorkeudella 105,19, 2,0 m leveä aukko kynnyksikorkeudella 105,56 ja 4 kpl 4,0 m leveätä aukkoa kynnyksikorkeudella 105,70, jolloin edellä mainitut korkeudet on verrattava voimalaitoskanavan niskalla olevaan kiintopisteeseen, jonka korkeus on 107,70.

Kiintopistettä ei saa hävittää tai tehdä näkymättömäksi.

YMPÄRISTÖLUPAVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Ympäristölupavirasto myöntää Koskienergia Oy:lle luvan Ryötön voimalaitoksen uuden koneaseman rakentamiseen ja voimalaitoskanavan perkaamiseen Ähtärin kaupungissa hakemukseen liitetyn Oy Vesirakentajan laatiman, 20.8.2007 päivätyn ja 28.5.2008 muutetun suunnitelman mukaisesti.

Ympäristölupavirasto muuttaa Vaasan lääninhallituksen 8.11.1954 antaman päätöksen N:o F1979 lupaehto 1. jäljempänä sanotulla tavalla.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

1) Voimalaitoksen uusi koneistoyksikkö rakennetaan hakemuksen liitteenä olevan, 20.8.2007 päivätyn piirustuksen nro 1223-4, mitta-

kaava 1:2 000, osoittamaan paikkaan ja muutoin 28.5.2008 muutetun piirustuksen nro 1223-6-M1, mittakaava 1:100, mukaisesti.

Yläkanava, jonka leveys on noin 8 m ja pohjan korkeus noin $N_{60+} 145,20$ m, on alkuosaltaan kaivettu ja loppuosaltaan kivi- ja betonirakenteinen. Kanavan suu varustetaan välpällä ja sulkumahdollisuudella.

2) Voimalaitoksen alapuolinen uoma perataan noin 250 metrin matkalta. Perkauksen pohjan korkeus on $N_{60} +137,00$ m, pohjan leveys 4,5 m ja sivuluiskien kaltevuus 1:2. Perkausmassat on läjitettävä maalle siten, etteivät ne pääse takaisin vesistöön.

3) Juoksutus voimalaitoksen ja säännöstelypadon kautta on hoidettava niin, ettei vedenkorkeus voimalaitoksen yläkanavan asteikolla ylitä korkeutta $N_{60+} 147,59$ m.

4) Voimalaitoksen yläkanavan yläpään Länsi-Suomen ympäristökeskuksen hyväksymään helposti päästävään paikkaan on rakennettava vedenkorkeusasteikko, jossa on kiinteä senttimetrijaotus ja johon on erikseen merkittävä korkeus $N_{60+} 147,59$ m.

5) Luvan saajan on tarkkailtava rakentamisen vaikutuksia veden laatuun Länsi-Suomen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla. Ehdotus työnaikaisten vaikutusten tarkkailuohjelmaksi on toimitettava ympäristökeskukselle vähintään yksi kuukausi ennen töiden aloittamista.

Luvan saajan on tarkkailtava vedenkorkeuksia säännöstelypadon yläpuolella Länsi-Suomen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.

Vedenkorkeustarkkailujen tulokset on toimitettava vuosittain helmikuun loppuun mennessä ja vaikutustarkkailuraportti sen valmistuttua Länsi-Suomen ympäristökeskukselle, Pohjanmaan työ- ja elinkeinokeskukselle, Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä annettava tiedoksi niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea.

6) Luvan saajalla on oikeus rakentaa hankkeen toteuttamista varten tarpeelliset työpadot. Rakennustyöt on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että vesistölle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa.

7) Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

8) Voimalaitoksen rakenteet ja laitteet on pidettävä suunnitelman mukaisessa kunnossa.

9) Mikäli tässä päätöksessä tarkoitettusta yrityksestä aiheutuu sellainen vahinko, haitta tai edunmenetykset, jota lupapäätöstä annettaessa

ei ole edellytetty ja josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta päästä sopimukseen, edunmenetyksen kärsinyt tai yleisen edun niin vaatiessa asianomainen viranomaisen voi saattaa asian lupapäätöksen lainvoiman estämättä ympäristölupaviraston ratkaistavaksi siinä järjestyksessä kuin hakemusasioista on vesilaissa säädetty.

Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä vahinko on viipymättä korvattava vahingonkärsijälle.

10) Työt on aloitettava neljän vuoden kuluessa ja saatettava olennaisilta osin loppuun kuuden vuoden kuluessa siitä, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi uhalla, että lupa muutoin raukeaa.

11) Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Länsi-Suomen ympäristökeskukselle ja Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

12) Töiden valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti ympäristölupavirastolle, Länsi-Suomen ympäristökeskukselle ja Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Muutettu lupamääräys

Vaasan lääninhallituksen 8.11.1954 antaman päätöksen N:o F1979 lupaehto 1. muutetaan kuulumaan seuraavasti:

1) Säännöstelypadon tulva-aukko 2 varustetaan koneellisella luukulla. Padon harjan korkeus on N_{60+} 148,20 m. Padossa on seuraavat aukot:

Patoaukko	Sulkutyyppi	Aukon leveys	Kynnyskorkeus
Aukko 1	neulat	7,00 m	N_{60+} 145,65 m
Uittoaukko	setit	2,00 m	N_{60+} 145,65 m
Aukko 2	tasoluukku	4,10 m	N_{60+} 146,35 m
Aukko 3	setit	4,07 m	N_{60+} 146,35 m
Aukko 4	setit	4,06 m	N_{60+} 146,35 m
Aukko 5	setit	4,05 m	N_{60+} 146,35 m

Perustelut

Hanke ei vaikuta ylä- ja alapuolisten järvien vedenkorkeuksiin eikä veden purkautumiseen säännöstelypadolla. Laitoksen suuremman rakennusvirtaaman seurauksena luonnonuomassa virtaavan veden määrä vähenee ja uoma on entistä pidempään kuiva. Luonnonuoman rannat ovat hakijan omistuksessa. Vesialueen omistava Ouluveden Isojakokunta on 13.5.2008 päivätyssä lausunnossaan todennut, ettei hanke loukkaa sen etuja tai oikeuksia. Hakijan omistamaan kiinteistöön Ryötönkoski RN:o 5:43 kuuluu voimalaitoksen ylävirran puolella jokirantaa molemmin puolin noin 800 m. Hankkeella ei muuteta jokiuoman vedenkorkeuksia nykyisestä. Hankkeesta aiheutuu työn aikana vähäistä ja lyhytaikaista veden samentumista hakijan omistamalla vesialueella voimalaitoksen alakanavassa.

Vaasan lääninhallituksen Ryötönkosken patoa koskevan 8.11.1954 annetun päätöksen mukainen Ryötön padotuskorkeus vastaa korkeutta N_{60+} 146,84 m. Lupamääräyksen 3) mukaan juoksutus voimalaitoksen ja säännöstelypadon kautta on hoidettava niin, ettei vedenkorkeus voimalaitoksen yläkanavan asteikolla ylitä korkeutta N_{60+} 147,59 m. Voimalaitoksessa otetaan näin ollen käyttöön uutta vesivoimaa, joka on tosin ollut jo aiemmin luvan vastaisesti käytössä. Käyttöön otettava vesivoima vastaa 0,75 metrin putouskorkeutta ja noin 92 kW:n tehoa. Luvan saajalla on omistusoikeus kaikkeen laitoksessa käytettävään vesivoimaan sekä tarvittaviin alueisiin.

Valtioneuvoston 10.12.2009 hyväksymän vesienhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisen Kokemäenjoen-Selkämeren-Saaristomeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman mukaan Inhanjoen nykyinen ekologinen luokka on tyydyttävä. Jokiosuudella on vaellusesteitä. Suunnitelman mukaan Inhanjoelle suunnitellaan kalateitä tai muita eliöstön kulkua helpottavia rakenteita.

Ryötön voimalaitoksen kalatietä koskee Vaasan läänin Maaherran 9.9.1925 antaman päätöksen ehto ja määräys 8), jonka Vaasan lääninhallitus on päätöksellään 8.11.1954 vahvistanut. Sen mukaan patoon on tehtävä kalatie, jos asianomainen virasto tai kalavesien omistajat sitä vaativat ja siitä havaitaan olevan vastaavaa hyötyä. Nykyisessä tilanteessa vaeltavaa kalakantaa ei ole, sillä niin Ouluveden ja Hankaveden kuin Peränteen ja Ouluvedenkin väliset padot ovat estäneet kalankulun ilmeisesti noin sadan vuoden ajan. Ryötön voimalaitoksen yläpuolisessa Inhanjoessa kalankulun estävät Inhan säännöstelypato ja hakijan mukaan myös Inhan tehtaiden kohdalla oleva vanha pato. Ryötön säännöstelypadon yhteyteen rakennettava kalatie ei muuttaisi olemassa olevaa tilannetta vesistöissä eikä sen avulla saavuteta Inhanjoen ekologisen tilan paranemista vuoteen 2015 mennessä. Kalatiestä ei muutoinkaan nykyisessä tilanteessa voida katsoa olevan kustannuksiin verrattuna riittävää hyötyä. Ryötön padon omistaja voidaan tulevaisuudessa velvoittaa kalatien rakentamiseen, mikäli olosuhteet vesistöissä muuttuvat.

Uusittavan voimalaitoksen kokonaishyöty vesilain mukaan pääomittettuna on noin kaksi miljoonaa euroa. Padotuskorkeuden nostosta saatava hyöty on pääomittettuna noin 220 000 euroa. Hankkeesta ei lupamääräysten mukaisesti toteutettuna aiheudu korvattavaa vahinkoa tai haittaa. Rakentamisesta saatava hyöty on siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava. Hankkeen hyötyä, vahinkoa ja haittaa arvioitaessa on otettu huomioon, mitä mainitussa vesienhoitosuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Lainkohdat

Vesilain 2 luvun 6 §:n 2 momentti ja 11 a §, 3 luvun 3 § sekä 16 luvun 23 a §

Lausunto muistutuksista ja vaatimuksista

Ympäristölupavirasto ottaa huomioon 1) **Länsi-Suomen ympäristökeskuksen** vaatimukset lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

2) **Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen kalatalousyksikön** kalatien rakentamista koskevan vaatimuksen osalta ympäristölupavirasto viittaa edellä luparatkaisun perusteluissa lausuttuun.

Työnaikaisten kalatalousvaikutusten tarkkailu ei ole tarpeen, sillä työ tehdään pääosin kuivatyönä, eikä sillä siksi ole sanottavaa kalataloudellista vaikutusta. Vaatimuksen suunnitellun rakennusvirtaaman pienentämisestä ympäristölupavirasto hylkää perusteettomana.

KÄSITTELYMAKSU 3 070 euroa

Perustelut Käsittelemaksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksen (1388/2006) ympäristölupaviraston maksullisista suoritteista mukaisesti. Kysymyksessä on asetuksen liitteenä olevassa maksutaulukossa tarkoitettu alle yhden megawatin voimalaitosta koskeva lupa, josta käsittelemaksu on 3 070 euroa.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Leena Simpanen

Jukka Leinonen

Heikki Penttinen

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet ympäristöneuvokset Leena Simpanen, Jukka Leinonen ja Heikki Penttinen (tarkastava jäsen). Asian on esitellyt Jukka Leinonen.
JL/sI

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksuista valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **22.1.2010**.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen ympäristölupavirastolle ja Etelä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Länsi-Suomen ympäristölupavirastolle sen kirjaamoon 31.12.2009 saakka ja 1.1.2010 alkaen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle sen ympäristölupavastuualueen Helsingin toimipaikkaan. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myöskin lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Länsi-Suomen ympäristölupaviraston ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen Helsingin toimipaikan yhteystiedot

käyntiosoite:	Asemapäällikönkatu 14, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 115, 00231 Helsinki
puhelin:	(vaihe) 020 610 121
telekopio:	(09) 726 0233
sähköposti:	kirjaamo.Lsy@ymparisto.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 89 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.